

Posudek vedoucí práce:

BOŤOVÁ, Kateřina. *Kritik am Bologna-Prozess in Deutschland*. Bachelorarbeit, Karls-Universität, Fakultät für Sozialwissenschaften, Institut für internationale Studien, Prag 2013, 65 S.

Kateřina Boťová se ve své práci zaměřila na jedno z nejdůležitějších témat evropského vysokého školství posledních let, a to na soubor reformních opatření označovaný jako boloňský proces. S ohledem na rozsah i účel bakalářské práce bylo téma zúženo věcně (na kritiku reform), časově (na roky 1999-2010) i geograficky (na Spolkovou republiku Německo). Kritici reform přitom byli rozděleni podle své role ve vzdělávacím procesu na pedagogy a studenty. Z metodického hlediska je text případovou studií, volba Německa jakožto „případu“ byla autorkou přesvědčivě zdůvodněna. Práce je vystavěna jak na primárních zdrojích, nejčastěji v podobě oficiálních dokumentů, tak na bohaté literatuře, která pochází převážně od německých autorů.

Co se týče struktury, je text Kateřiny Boťové členěn tematicky do čtyř kapitol. První z nich lze chápat jako širší uvedení do tématu, neboť seznamuje se vznikem a průběhem boloňského procesu i s podobou a problémy německého vysokého školství před rokem 1999. Následující dvě kapitoly se již plně věnují samotné kritice reform. Druhá kapitola se zaměřuje na kritiku celkového pojetí a obecných cílů boloňského procesu, třetí kapitola přibližuje kritické názory, které zaznívaly při realizaci konkrétních reformních opatření. Otázka, který typ kritiky spadá do které kapitoly, přitom neměla vždy jednoznačnou odpověď. Je však třeba ocenit, že si autorka byla tohoto problému vědoma a v maximální míře se snažila vyhnout obsahovým překryvům. Čtvrtá kapitola analyzuje, jaká pozornost byla věnována sledovanému tématu ve vybraných českých denících a odborných periodících. Součástí práce jsou také dvě grafická vyobrazení a seznam použitých zkratk.

Celý text provází autorčina teze, že zatímco kritika z řad vysokoškolských pedagogů se zaměřovala hlavně na koncepci a ideová východiska reform, studenti kritizovali konkrétní podobu reform, především nedostatečné zohlednění sociálních aspektů. Tato tvrzení jsou v závěru práce potvrzena (s. 50 a 52) a navíc v několika ohledech upřesněna: Kromě kritiky ideových základů reform (např. odklonu od humboldtovského pojetí univerzity a přílišné komercializace vysokoškolské výuky) neztráceli němečtí akademičtí pracovníci ze zřetele ani potíže, které vyplývaly z praktické realizace konkrétních reform (např. vytvoření bakalářských studijních programů). Většině vyučujících i studentů bylo společné také to, že vyzývali k odstranění nedostatků vzniklých v rámci boloňského procesu, nikoli k jeho úplnému zastavení. Pro pochopení německého kontextu je rovněž důležitý závěr, že boloňské reformy často korespondovaly s opatřeními, na nichž se shodli zástupci německých vysokých škol a příslušných zemských ministerstev ještě před rokem 1999 (s. 18). Celkové hodnocení boloňského procesu komplikuje podle autorky i skutečnost, že sledované cíle byly v jednotlivých dokumentech, na nichž se shodli zástupci zúčastněných evropských států, formulovány příliš obecně, tudíž jejich konkrétní naplňování záviselo na výkladu, který každý stát zvolil (s. 24).

Předložený text jednoznačně splňuje požadavky kladené na bakalářskou práci, a to v nadprůměrné míře. Potvrzuje autorčinu schopnost formulovat a zodpovědět relevantní tezi, logicky strukturovat text, pracovat s rozsáhlými odbornými zdroji a odevzdat práci v takřka bezchybné podobě – jak z hlediska formálního, tak jazykového. Společně s rozšiřujícími otázkami proto navrhuji, aby byla práce hodnocena stupněm *výborně*.

Možné otázky k obhajobě:

- 1) Jsou patrné paralely mezi kritikou boloňského procesu v Německu a v České republice? Například v otázce uplatnění absolventů bakalářského studia, studijních pobytů v zahraničí nebo akreditací studijních oborů.
- 2) Jaká je aktuální situace v otázce poplatků za vysokoškolské studium v SRN? Viz zmínka o situaci na počátku 21. století na s. 38.

V Praze 31. července 2013

PhDr. Lucie Filipová, Ph.D.